

Vzdělávací oblast: UMĚNÍ A KULTURA

Charakteristika vzdělávací oblasti:

Požadavky této vzdělávací oblasti se realizují ve dvou samostatných vyučovacích předmětech: Hudební výchova a Výtvarná výchova. Vzdělávací oblast UMĚNÍ A KULTURA odráží nezastupitelnou součást lidské existence – umění a kulturu. Kulturu, jako procesy i výsledky duchovní činnosti, umožňující chápat kontinuitu proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence, i jako neoddelitelnou součást každodenního života (kultura chování, oblékání, cestování, práce). Umění, jako proces specifického poznání a dorozumívání, v němž vznikají informace o vnějším a vnitřním světě a jeho vzájemné provázanosti, které nelze formulovat a sdělovat jinými než uměleckými prostředky. Vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa, tj. osvojování s estetickým účinkem. V procesu uměleckého osvojování světa dochází k rozvíjení specifického citění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu. Součástí tohoto procesu je hledání a nalézání vazeb mezi druhy umění na základě společných témat, schopnosti vcítit se do kulturních potřeb ostatních lidí a jimi vytvořených hodnot a přistupovat k nim s vědomím osobní účasti. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím tónu a zvuku, linie, bodu, tvaru, barvy, gesta, mimiky atp. V etapě základního vzdělávání je oblast UMĚNÍ A KULTURA zastoupena vzdělávacími předměty **Hudební výchova a Výtvarná výchova**. Vzdělávací oblast lze rozšířit o doplňující vzdělávací obor Dramatická výchova, který je možno na úrovni školního vzdělávacího programu realizovat formou samostatného vyučovacích předmětu, projektu, kurzu apod. Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního a výtvarného umění, ale také umění dramatického a literárního. S nimi se učí tvořivě pracovat, užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat.

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

1. pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
2. chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddelitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, citění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
3. spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
4. uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života

5. zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

Vzdělávací předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA

Charakteristika vzdělávacího předmětu:

Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky § 5 odst. 3 ve znění „V souladu se školním vzdělávacím programem lze na výuku některých předmětů ... vytvářet skupiny žáků ze stejných nebo různých ročníků nebo spojovat třídy. Odst. 4 Počet skupin a počet žáků ve skupině se určí zejména podle prostorových, personálních a finančních podmínek školy, podle charakteru činnosti žáků, v souladu s požadavky na jejich bezpečnost a ochranu zdraví a s ohledem na didaktickou a metodickou náročnost předmětu.“, nám umožňuje z ekonomických důvodů spojit I. a II. třídu do jedné vyučovací skupiny. Vyučovací předmět bude vyučován jednu hodinu týdně v 1. -5. ročníku.

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím **vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechové činnosti** k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace. V etapě základního vzdělávání se tyto hudební činnosti stávají v rovině produkce, recepce a reflexe obsahovými doménami Hudební výchovy. Hudební činnosti jako činnosti vzájemně se propojující, ovlivňující a doplňující rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti – jeho hudebních schopností, jež se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi – sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovémi. Prostřednictvím těchto činností žák může uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti při souborové hře a doprovodu zpěvního projevu, své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby a v neposlední řadě je mu dána příležitost „interpretovat“ hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření.

- a) Obsahem **vokálních činností** je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.
- b) Obsahem **instrumentálních činností** je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.
- c) Obsahem **hudebně pohybových činností** je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.
- d) Obsahem **poslechové činnosti** je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

1. období (1. až 3. ročník)

Cíle vzdělávacího předmětu:

- a) naučit žáky čistě a výrazně zpívat lidové i umělé dětské písně v hlasovém rozsahu přiměřeném žákům mladšího školního věku
- b) nacvičit správné dýchání a tvoření tónů
- c) rozvíjet hudební sluch a paměť na melodii i slova
- d) učit rozlišovat a udržovat určitý rytmus
- e) rozvíjet hudebnost zařazováním poslechu lidových písní i poslechu hodnotné vážné hudby vhodné pro tento věk a vést žáky k zájmu o hudbu
- f) poznat a dbát o rozvoj talentovaných žáků
- g) probouzet u žáků zájem o vlastní pěvecké a hudební aktivity

Charakteristika výuky:

Hlavními složkami Hudební výchovy jsou zpěv a poslech hudby. Těžištěm hudebně-výchovné práce je zpěv. Lásku k hudbě se nejspíše probouzí zpěvem, neboť při něm je žák aktivní a tvořivý. Zpívaná píseň nejlépe rozvíjí pěvecké i hudební dovednosti a návyky žáků. Nejčastější formou tohoto období je zpěv jednohlasný. Učitel dbá individuálních zvláštností dětského hlasu, vede žáky k tomu, aby zpívali čistě, lehce a bez křiku. Dále je třeba pamatovat na to, aby rozsah a poloha písní odpovídaly rozsahu a poloze dětského hlasu. V Hudební výchově je třeba střídát činnosti tak, aby děti nezpívaly po celou vyučovací hodinu. Výběr písní má být rozmanitý, má napomáhat hlasovému výcviku. V tomto období jsou pro zpěv nejvhodnější lidové písně, dětmi oblíbené písně umělé, vhodné je využívat i písní místních nebo krajových. Současně s výcvikem pěveckých dovedností rozvíjí zpěv hudební sluch žáků, jejich smysl pro čistou intonaci a rytmus. Smysl pro rytmus snadno a dobře rozvíjíme častým zařazováním jednoduchých doprovodných nástrojů (tyčinky, bubínek, tamburína, činely apod.) ke zpěvu žáků. Vnímání hudby se rozvíjí v celé hudebně-výchovné práci, nejvýrazněji při poslechu hudby. Poslechem se učí žáci hudbu citově prožívat a soustředit se. Přitom jsou žáci vedeni k tomu, aby vyjadřovali a srovnávali své dojmy z poslechu hudebních skladeb. Zpěv by se měl stát pro děti přirozenou potřebou pro vyjádření pohody a radosti, a to i v jiných předmětech než v Hudební výchově. Proto výuku Hudební výchovy vedeme tak, aby se stala pro žáky příjemnou a oblíbenou. K dobrému rozvíjení pěveckých dovedností žáků v tomto období velmi dobře napomáhá každodenní zpěv zařazovaný v průběhu vyučování jako doplněk učiva nebo jako příjemná relaxační chvíle. Ve zpěvu i poslechu je nezbytné se vracet k probraným písním a skladbám. Jen tak žák může dobře zvládnout melodii a slova písně, zapamatovat si hudební skladbu. Stále zdokonalovanou reprodukcí písní a opakovaným poslechem se prohlubuje vztah žáků k hudebním dílům i intenzita jejich estetického prožitku. Při výuce Hudební výchovy je třeba věnovat pozornost hudebně nadaným žákům, dbát o jejich další rozvoj, doporučovat zájmovou činnost. Zpěvem, poslechem, jednoduchým doprovodem písní na dětské hudební nástroje a pohybovým projevem se stávají děti aktivními provozovateli hudby.

Obsah učiva v jednotlivých ročnících 1. období

S hudbou se dítě setkává od malička. Proto v počátcích výuky hudební výchovy budeme vycházet ze znalosti jednoduchých lidových písní, které obvykle žáci znají ze zpěvu v rodinách, ze zpěvu podle dětských knížek a ze zpívání v mateřských školkách a dětmi oblíbených hudebních nahrávek.

Pro poslech je vhodné volit: lidové písně v provedení dětských sborů, poslech písní, které zpívají skupiny dětí ze třídy, přístupné a dětem obsahově blízké umělé písně, dětské taneční hry, jednoduché instrumentální skladby, vytváření citového vztahu k hudbě.

Při výuce v průběhu celého roku dbáme na to, aby vyučování bylo radostné a dalo žákům co nejvíce citových zážitků. V prvním ročníku mají někteří žáci nevyvinutý hudební sluch, nedovedou či nechťejí zpívat. Pěvecké dovednosti získávají žáci přípravnými cvičeními, která si učitel vytváří z prvků nacvičované písně. Přitom je dobře využít individuálního zpěvu žáků, kteří intonačně čistě zpívají a ostatní nechat zpěv spolužáka poslouchat a potom kousek napodobit.

Učitel věnuje péči o hlas žáků pozornost. Dbá, aby žáci:

- zpívali lehce, bez křiku, ve vyvětrané místnosti
- nezpívali dlouho ve vysoké nebo nízké hlasové poloze
- nezpívali celou hodinu
- poslouchali se navzájem

K cvičením hlasovým se řadí cvičení dechová. Při nich se žáci učí hospodařit s dechem. Možné je k nim připojit pohyby paží. Hlasová cvičení je vhodné volit jednoduchá, aby se mohla soustředit pozornost k vytvoření krásného tónu a správné výslovnosti samohlásek, souhlásek, slabik i slov. Cvičení sluchová vychovávají hudební sluch žáků. Písně se nacvičují v tomto období podle sluchu.

Obsah učiva v 1. ročníku

- řeč, zpěv
- zvuk, tón
- tón dlouhý a krátký
- doba krátká a dlouhá
- dechová cvičení

- zpěv písní
- dynamika
- hudební hry
- rytmus
- melodizace říkadel
- hra na Orffovy nástroje
- pohybový doprovod písně
- hra na tělo
- vlastnosti tónů
- pochod, ukolébavka
- poslech písní a hudebních děl
- hlas mužský, ženský a dětský
- vybrané hudební nástroje
- poslech písní a hudebních děl

Obsah učiva ve 2. ročníku

- řeč, zpěv
- zvuk, tón
- tón dlouhý a krátký
- doba krátká a dlouhá
- dechová cvičení
- zpěv písní
- dynamika
- hudební hry

- rytmus
- melodizace
- notová osnova, noty, houslový klíč, taktová čára
- hra na Orffovy nástroje
- pohybový doprovod písně
- hra na tělo
- vlastnosti tónů
- poslech písní a hudebních děl
- melodie stoupavá, klesavá
- dynamika, tempo
- hlas mužský, ženský a dětský
- vybrané hudební nástroje
- poslech písní a hudebních děl
- zpěvní hlasy a nástrojová hudba

Obsah učiva ve 3. ročníku

- dechová cvičení
- zpěv písní
- lidová a umělá píseň
- dvojhlas, kánon
- dynamika
- hudební hry
- rytmus
- melodizace říkadel

- notová osnova, noty, houslový klíč, taktová čára, pomlky
- hra na Orffovy nástroje
- pohybový doprovod písně
- hra na tělo
- taktování
- vlastnosti tónů
- poslech písní a hudebních děl
- melodie stoupavá, klesavá
- dynamika, tempo
- noty, pomlky
- vybrané hudební nástroje
- poslech písní a hudebních děl
- orchestr-sólo
- hudba vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Očekávané výstupy na konci 1. období (1. – 3. ročník)

Žák:

- zpívá melodie známých lidových a dětských písní na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase, má při zpěvu správné pěvecké návyky
- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem
- základě individuálních hudebních schopností používá jednoduché rytmické nástroje při doprovodné hře
- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie, pohybem reaguje na hudbu s využitím jednoduchých gest a tanečních kroků

- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby, dovede zazpívat (pomocí písňe) stoupající a klesající melodii
- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální
- ví, že českým nejznámějším hudebním skladatelem je Bedřich Smetana
- podle melodie pozná státní hymnu a umí jí projevit úctu

2. období (4. ročník a 5. ročník)

Cíle vzdělávacího předmětu:

- a) naučit žáky čistě a výrazně zpívat lidové a umělé písně v hlasovém rozsahu přiměřeném věku
- b) nacvičit správné dýchání a tvoření tónů
- c) rozvíjet hudební sluch a paměť
- d) rozlišit a udržovat mírně složitý rytmus
- e) zařazovat poslech lidové písně i poslech hodnotné vážné hudby, vést žáky k zájmu o hudbu
- f) poznat a dbát o rozvoj talentovaných žáků
- g) probouzet u žáků zájem o vlastní pěvecké a hudební aktivity

Obsah učiva v jednotlivých ročnících ve 2. období (4. a 5. ročník)

Obsah učiva ve 4. ročníku

- hlasová hygiena
- zpěv
- dvojhlas
- repetice
- lidové písně
- umělé písně
- státní hymna ČR
- lidový tanec
- poslech hudby
- melodizace
- rytmus
- houslový klíč

- stupnice C dur
- dynamická znaménka (pp, p, mp, mf, f, ff)
- hra na Orffovy nástroje
- předehra
- hudební hry
- vyjádření pocitu z hudby
- život a dílo hudebních skladatelů (B. Smetana, A. Dvořák)

Obsah učiva v 5. ročníku

- hlasová hygiena
- zpěv-pěvecká technika
- zpěv lidových a umělých písní
- kánon, lidový dvojhlas
- poslech různých žánrů hudby
- společenský tanec
- rytmus
- taktování
- hudební hry
- předehra, mezihra a dohra
- melodie, doprovod
- hra na Orffovy nástroje
- celý tón, půltón
- předznamenání -bé, křížek

- skupiny not (osminových, šestnáctinových)
- stupnice
- symfonický orchestr
- hudební nástroje
- život a dílo skladatelů (J. S. Bach, W. A. Mozart)
- poslech hudby
- hudební referáty

Očekávané výstupy – 2. období

Žák:

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlasu v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not
- využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
- rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
- vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace
- rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny
- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

- rozvoj smyslového vnímání, kreativity, vyjádření pocitů z poslechu hudebních ukázek
- využití různých postupů dramatické výchovy např. dramatizace písní, návštěva divadla, koncertů, diskuse nad uměleckým dílem

Výchova demokratického občana

- motivace žáků k uplatňování svých názorů v třídním kolektivu např. pomoc (zpěv ve dvojicích, trojicích), ochota pomáhat, být ohleduplný (kultivovaný projev, pravidla chování v divadle, na koncertě)
- respektovat kulturní odlišnosti

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- vychovávat žáky jako budoucí občany Evropy, jako zodpovědné a tvořivé osobnosti
- budovat vztah k evropské a světové hudbě (různorodost hudebního projevu)
- nejznámější hymny evropských zemí
- lidové písně z různých oblastí (krajové oblasti)

Multikulturní výchova

- seznamování s rozmanitostí různých hudebních kultur, jejich tradicemi
- hudba v našem regionu (písně, umělci, kulturní postavy, kulturní akce)
- poznávat a tolerovat odlišnosti hudebních kultur

Environmentální výchova

- zamyšlení se nad vztahy člověka a prostředí (vnímání hudby uklidnění, povzbuzení, motivace)
- vnímání estetických kvalit v hudbě (vážná hudba, muzikály, lidová hudba, hudební „kýč“)

Mediální výchova

- vnímání zvuku (hluk, pozitivní zvukový vjem)

- vývoj médií – rozhlasu, nahrávek
- setkávání se s hudbou – rozhlas, televize, koncerty, soutěže

Vzdělávací předmět: VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vzdělávacího předmětu:

Výtvarná výchova je postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, citění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. Tvůrčími činnostmi (rozvíjením smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace. Výtvarné činnosti rozvíjejí tvořivost, fantazii, estetické citění, podněcují a uspokojují potřeby žáků vyjadřovat se k různým tématům, situacím, prožitkům. Pro výtvarnou činnost v tomto období je nepostradatelné příznivé a klidné prostředí zbavené strachu ze známky nebo výsměchu druhých. Děti se snaží výtvarně vyjadřovat své představy výtvarnými prostředky již od útlého věku. V 1. – 3. ročníku převládá spontánnost, bezprostřednost výtvarného projevu dítěte. Dítě kreslí rádo z paměti, předloham se vyhýbá. Jeho představy ho těší a snaží se je ztvárnit. Vhodná motivace, která předchází výtvarné tvorbě, podněcuje uvolnění dětské fantazie. Děti potom často tvoří s velkým zaujetím a prožívají velkou radost z toho, co vytvořily. Jejich práce jsou plné volnosti, naivnosti a psychologických záhad. Úlohou učitele je posilovat sebevědomí žáků, využívat jejich fantazii, rozvíjet ji, podporovat jejich vlastní výtvarné vyjadřování, podněcovat zájem o výtvarnou práci vhodnou motivací. V tomto období je vhodné, když mezi metody a formy práce zařazuje učitel co nejvíce různé hravé činnosti a experimentování. Výtvarná výchova dává žákům možnost se individuálně svou výtvarnou činností projevit, sami mohou různými výtvarnými prostředky ztvárnit své vidění světa. Je dobře, když svůj výtvarný projev mají žáci možnost obhájit, vysvětlit spolužákům a vyslechnout jejich názory. Často právě vzájemné hovory žáků o svých výtvorech mohou měnit jejich pohled na svět nebo určitou věc. Zde má učitel příležitost jemně usměrňovat a postupně působit na vytváření výtvarného vkusu žáků.

Ve všech formách výtvarného projevu (v kresbě, malbě, grafice, modelování, prostorovém vytváření, v kombinovaných technikách ...) se projevuje dětská osobnost dítěte, jeho citění a chápání světa kolem sebe. Téměř všechny námětové okruhy výtvarné výchovy obsahují základní vztahy k životu, prostředí a lidem, a proto souvisí blízce s výukou Prvouky a vztahem žáků k životnímu prostředí. Učitelům se přímo nabízí možnost k mezipředmětovým vztahům a využití výtvarných činností žáků v různých malých projektech. Velmi vhodné je uplatňovat ve výuce náměty z žákova okolí, z dětského života z prostředí obce i školy. Při výtvarné tvorbě plné her, fantazie, spontánnosti, experimentů s technikami i materiály by nemělo v tomto období chybět ani výtvarné zpracování k určitému konkrétnímu tématu (kresbou, malbou), které v některých pojetích pohledu na Výtvarnou výchovu v tomto školním věku bývá poněkud zatlačováno do pozadí pro svou údajnou nevhodnost, obtížnost či přílišnou konkrétnost. Ale i tato oblast má v tomto období své místo a opodstatnění.

Kresba z představy má zpočátku ilustrativní charakter, vypráví o bezprostředních zážitcích a zkušenostech žáků a o jeho citovém životě. Motivací k těmto kresbám může být prožitek z her, ze čteného textu, z osobního prožitku, z vycházky apod. Kresba podle skutečnosti vyjadřuje obvykle první dojem žáka z pozorování. Každý sleduje zpočátku něco jiného, někoho zaujme barva, jiného zaujmou detaily, někdo dovede zachytit linie pozorovaných věcí, někdo zase

zachytí jejich funkci. Žák se postupně učí výtvarně uvažovat, pozorně vnímat skutečnost a výtvarně vystihnout její podobu. Proto již v tomto období můžeme začít i s kreslením věcí podle skutečnosti. Žáci samozřejmě nedokáží hned dokonale zachytit pozorovanou skutečnost. Spokojujeme se proto zejména s vystižením toho charakteru předmětu, který pozorujeme. Tyto kresby velmi vhodně využíváme nejen při výuce Prvouky, ale i v hodinách Matematiky, čtení a psaní. Mnohý žák se v mladším školním věku snáze vyjadřuje kresbou než slovy. Kresbou může např. snadno vyjadřovat porozumění čtené větě nebo čtenému příběhu, porozumění funkci pozorované věci (např. mlýnek, struhadlo). Tím Výtvarná výchova přesahuje rámec předmětu jako takového. K vytváření hlubšího vztahu k výtvarnému umění využíváme návštěvy výstav obrazů, loutek a maňásků, hraček, pohlednic aj., besedujeme nad knihami a jejich ilustrátory. K vycházkám v průběhu roku je vhodné přidávat prvky výtvarné výchovy, neboť při nich s žáky můžeme pozorovat např. výstavbu obce, významné stavby obce, stavební sloh, ve kterém jsou domy postaveny, úpravu domů a jejich okolí, získáváme spoustu námětů, zajímavostí, postřehů, nasbíráme materiály pro další práci. Na vytváření žákovského výtvarného vkusu a jeho vztahu k výtvarnému umění a výtvarným hodnotám má také vliv prostředí (rodina, škola, obec, její okolí), kde děti žijí. Nemalý vliv má i rozvoj techniky – fotografie, televize, video, počítače, které zprostředkovávají dětem spoustu podnětů, zážitků (pozitivních, ale v mnoha případech i negativních). Pak je třeba také takováto témata do hodin výtvarné výchovy zařazovat a pomoci tak dětem přemýšlet nad podněty zpracovávat, uvědomovat si jejich hodnotu, zaujímat k nim nějaké postoje, vnímat pozitivní i negativní. Některé činnosti mohou dětem ukázat, jak lze tuto moderní techniku vhodně využít (počítačová grafika, internet, televizní motivační či vzdělávací pořady, reklama, plakáty, kreslená animace, loutky ...). Učitel, který dovede dětskou duši naladit k výtvarnému projevu, bývá často odměněn bohatstvím dětských nápadů. Pro výuku výtvarné výchovy je třeba mít dostatečné množství pomůcek a poučit žáky, jak se s nimi zachází. Kromě základních pomůcek pro výtvarné činnosti, které má každý žák svoje vlastní, je třeba mít soubor pomůcek ve třídě pro specifické a složitější výtvarné techniky. Výtvarná výchova nevede samoučelně jen k osvojování výtvarných technik. Prostřednictvím výtvarných činností pomáhá k výchově citlivého člověka, který si všímá okolního světa a jeho projevů.

Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky § 5 odst. 3 ve znění „V souladu se školním vzdělávacím programem lze na výuku některých předmětů ... vytvářet skupiny žáků ze stejných nebo různých ročníků nebo spojovat třídy. Odst. 4 Počet skupin a počet žáků ve skupině se určí zejména podle prostorových, 4) personálních a finančních podmínek školy, podle charakteru činnosti žáků, v souladu s požadavky na jejich bezpečnost a ochranu zdraví a s ohledem na didaktickou a metodickou náročnost předmětu.“, nám umožňuje z ekonomických důvodů spojit I. a II. třídu do jedné vyučovací skupiny. Vyučovací předmět bude vyučován jednu hodinu týdně.

Tato výchova prolíná celým obdobím. Jeví se jako vedení žáka

- ✓ k svobodnému výtvarnému vyjádření

- ✓ k uvědomování si krásy tvarů, barev a barevných kombinací, struktur
- ✓ k postupné schopnosti samostatné volby výtvarné techniky (technologie), ke správnému zacházení s výtvarnými nástroji, barvami apod.
- ✓ k účasti na utváření prostředí, ve kterém žijeme, učíme se

Cíle vzdělávací činnosti

- a) probouzet a rozvíjet schopnosti výtvarného vyjadřování žáků
- b) rozvíjet tvořivé schopnosti žáků, pěstovat jejich estetické cítění a vkus
- c) vytvářet základní pracovní návyky pro výtvarnou činnost žáků
- d) vytvářet kladný citový vztah k výtvarnému umění
- e) seznamovat žáky s výtvarnými nástroji, materiály a technikami
- f) učit žáky pozorovat a vnímat krásu přírody, hovořit o svých pocitech a dojmech, pokusit se je výtvarně vyjadřovat
- g) dát dítěti možnost osobitého výtvarného vyjádření určitého prožitku nebo představy neovlivněného vnuceným výtvarným vzorem
- h) četbou, vyprávěným příběhem, hudbou, dramatickým dílem podněcovat a rozvíjet výtvarné představy žáků, dát možnost výtvarným projevům v různých technikách
- i) výtvarně experimentovat, objevovat tvary věcí kolem nás, hra s linií s využitím různých plastických materiálů
- j) výtvarně zobrazovat tvary předmětů na základě her s nimi
- k) kreslením, malováním a modelováním rozvíjet tvarovou, barevnou i prostorovou představivost a jemnou motoriku
- l) pozorovat a porovnávat jednoduché předměty, hledat jejich jednotlivé kvality – barevnost, pojmenovávat vlastnosti, tvary, hledat a odlišovat struktury
- m) dbát na rovnoměrnost a vyváženost smyslových, citových a rozumových přístupů a jejich propojování s důrazem na rozvoj fantazie a svobodného subjektivního vyjadřování
- n) učit se prezentovat svůj výtvarný projev a naslouchat sdělení druhých
- o) využívat zkušenosti žáků, učit je respektovat vzájemné odlišnosti ve výtvarném vyjadřování
- p) dovedností získaných při výtvarných činnostech využívat při výuce prvouky, matematiky, českého jazyka i psaní a naopak
- q) seznamovat žáky s ilustracemi v dětských knihách, poznávat nejznámější malíře – ilustrátory, mezipředmětové vztahy se čtením a literární výchovou
- r) podílet se na výzdobě třídy, školy; učit se prezentovat své práce
- s) příležitostně navštěvovat výstavy dětských výtvarných prací a výstavy výtvarných umělců v regionu

- t) pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- u) chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence – k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy
- v) spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznávání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- w) uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince – k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonání životních stereotypu a k obohacení emocionálního života
- x) zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků a postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

Typy, druhy a formy činnosti ve výtvarné výchově, výtvarné techniky

- experimentování s barvami (míchání, zapouštění, překrývání)
- využívání různých materiálů (přírodních, umělých, vč. odpadových), poznávání jejich vlastností, zpracování různými technikami
- vyhledávání výrazných a zajímavých linií, tvarů, barev, struktur, jejich zaznamenávání (kresba, malba, otisk, frotáž, ...)
- výtvarné vyjádření zážitků, emocí, smyslových vjemů, myšlenek, událostí, pohybu (malba, kresba, linie, tvar, ...)
- experimentování s běžnými i netradičními nástroji a materiály (štětec, dřívko, rudka, uhel, tužka, fix, ruka, prsty, provázek, papír, kůra, textilie, kůže, kovy, plasty)
- výtvarné vnímání věcí, užitkových předmětů z hlediska funkce, tvaru, dekoru, (kresba, vytrhávání z papíru, koláž, ...)
- vytváření jednoduchých náčrtů, plánů, modelů
- využívání různých materiálů k výtvarnému prostorovému zpracování (modelína, modurit, sádra, papír, přírodniny, plasty, textil, kůže – mísení, hnětení, lití, lepení, stříhání navlékání)
- seznamování s jednoduchými grafickými technikami (otisk, frotáž, papírořez, tisk z koláže, kombinace technik)
- práce s velkými formáty individuální i skupinová různými technikami (balící papír, velké formáty čtvrtky, asfalt, ...)
- práce na třídních projektech, návrhy, formy zpracování volba, techniky
- výtvarně dramatické a komunikační hry (sochy, maňasci, ...)
- dotváření prostředí, ve kterém žijeme, svými výtvarnými pracemi

- vycházky s výtvarnými náměty, pozorováním (sběr materiálů, pozorování věcí, prvky staveb, práce v terénu, ...), návštěvy výstav, muzeí

Vzdělávací obsah vzdělávacího předmětu

Přehled tematických okruhů v 1. období

objevování světa přírody v jednotlivých i v širších souvislostech:

- pozorování přírody (přírodniny, rostliny, zvířata)
- chápání přírody ve smyslu prostředí života (krajina jako prostředí pro rostliny, zvířata, lidi)
- tvář krajiny v různých souvislostech (barevnost krajiny a její proměny v průběhu roku, využití žakovských zkušeností)
- vztah k přírodě (estetické oceňování krásy přírody)
- příroda a běh času (roční období, počasí)

poznávání a prožívání světa dítěte:

- pocíťování domova jako životní jistoty (dítě v domácím prostředí, domácí práce, hry)
- poznávání školy – nové životní prostředí (třída, škola, spolužáci)
- styk se světem mimo školu (ulice, cesta do školy, sport, hry, výlety, hřiště, přátelé)

svět, který děti pozorují, který pocíťují a kterému naslouchají:

- setkávání s prostými životními zkušenostmi (u lékaře, na poště, na nádraží, v obchodě aj.)
- poslouchání a vyprávění (pohádky, písničky, říkadla, zážitky)
- významná sváteční setkávání (rodinné oslavy, Vánoce, Velikonoce)
- vnímání smyslových vjemů a jejich výtvarný záznam (přepis pocitů z dotýkání, přepis zvuků aj.)

svět dětské fantazie – výtvarná hra a experiment a **svět, který dítě obklopuje**, ovlivňuje ho (věda a technika, výstavy, architektura, besedy, ...)

Náměty pro práci v 1. ročníku:

- ✓ námětové kreslení na základě vlastních prožitků dětí

- ✓ poznávání základních barev a jejich různé užívání
- ✓ kresby podnícené vyprávěním, četbou, vhodnou motivací ilustrující fantazii dítěte – kreslení podle představ
- ✓ kresby a modely přírodnin vztahující se k učivu prvouky, zobrazují vše, co dětem poskytuje příroda – kreslení podle skutečnosti, jehož hlavním účelem je vystižení tvaru a barvy
- ✓ výtvarné dotváření přírodnin na základě představ dítěte
- ✓ vytváření prostorových fantazií seskupováním a kombinováním přírodních i umělých materiálů, včetně materiálů netradičních
- ✓ hry s barvou, poznávání vlastností barev, výtvarné využití vzniklých náhodností, které vzbuzují v dětech rozličné představy
- ✓ hra s linií, vedení linie v různých materiálech
- ✓ jednoduché dekorativní kreslení, otisky přírodních prvků na papír a do plastických materiálů
- ✓ plastická a prostorová tvorba – spontánní hry s různými tvárnými materiály
- ✓ prostorové hry se stavebnicovými prvky
- ✓ jednoduché prvky moderní techniky ve výtvarné tvorbě
- ✓ seznamování se s významnými osobnostmi výtvarného umění jako např. Josef Lada

Náměty pro práci ve 2. – 3. ročníku:

- ✓ námětové kreslení na základě vlastního prožitku, rozvoj dětské představivosti a fantazie
- ✓ dětský příběh vyjádřený kresbou
- ✓ pozorování přírodnin, rozlišování tvarů, barvy, struktury, jejich kombinace a výtvarné dotváření
- ✓ využití barev základních i barev vzniklých mícháním, tvoření souladu dvou barev
- ✓ pozorování tvarů užitkových předmětů a pokusy o výtvarné ztvárnění jejich obrysové linie
- ✓ pozorování tvarů a poznávání funkcí různých předmětů, které člověk používá
- ✓ k práci, grafický záznam pohybu a zobrazení předmětu
- ✓ rytmické řešení plochy s využitím různých prvků a střídání barev – jak se dá návrhů využít
- ✓ členění plochy s použitím libovolných geometrických prvků, barevná kompozice – náměty pro využití návrhu
- ✓ jednoduché náčrty, plány, modely podle fantazie a skutečnosti
- ✓ hračky v životě dětí, výtvarný návrh hračky, pokus o jeho výrobu

- ✓ prostorová tvorba – formování, deformování materiálů, pokus o plastické komponování;
- ✓ prostorové činnosti s dostupnými stavebními prvky (papírové krabičky)
- ✓ kombinace prvků moderní techniky, návrhy, plány, ...
- ✓ seznamování se s významnými osobnostmi výtvarného umění jako např. Josef Lada, Ondřej Sekora, Helena Zmatlíková, Adolf Born

Učivo

Rozvíjení smyslové citlivosti:

- prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, světlo/stín a barevné kvality, textury – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru
- uspořádání objektů do celků – uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření
- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly-vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly
- smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskovina, televize, elektronická média, reklama

Uplatňování subjektivity:

- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností –manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby
- typy vizuálně obrazných vyjádření – jejich rozlišení, výběr a uplatnění – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, sochařství, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama
- přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání)

Ověřování komunikačních účinků

- osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací

- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu); vysvětlování výsledků tvorby podle svých schopností a zaměření
- proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění

Očekávané výstupy na konci 1. období

Žáci:

- ✓ umí pracovat s barvou různé konzistence, rozezná studené a teplé barvy, osvojil si schopnost vědomě míchat základní barvy
- ✓ poznávají různé materiály (přírodní i umělé) seznamují se s různými způsoby jejich zpracování (různými technikami), osvojují si dovednosti práce s různými nástroji
- ✓ rozvíjejí schopnost výtvarně vnímat věci, užitékové předměty z hlediska funkce, tvaru, dekoru, pohybu apod.
- ✓ komponují jednoduché tvary, vnímají neuspořádaní či záměrné rozmístování či řazení
- ✓ poznávají možnosti námětového plošného i lineárního vyjádření, pokoušejí se volně pracovat s linkou, tvarem, obrysem
- ✓ pokouší se dotvářet výtvarné práce písemným projevem
- ✓ experimentují s různými materiály k vytváření prostorových prací
- ✓ poznávají prostředí školy, okolí obce, sledují detaily staveb, předmětů
- ✓ postupně si osvojují schopnost vyjádřit se o své práci, zdůvodnit, hodnotit, vyjádřit se také o práci jiných, vést dialog o výtvarné práci, být tolerantní
- ✓ podílejí se na dotváření prostředí, ve kterém žijí, které je obklopuje, vystavují své práce, připravují výtvarnou výzdobu prostředí třídy, školy
- ✓ spolupracují na třídních projektech
- ✓ poznávají výtvarná vyjádření významných malířů (zejména ilustrátorů dětských knih, regionálních umělců), aj. výtvarných umělců
- ✓ docházejí k poznání, že výtvarné umění patří ke kulturnímu bohatství národa
- ✓ rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ
- ✓ v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
- ✓ vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky
- ✓ interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností

- ✓ na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

- žák se prostřednictvím výtvarné výchovy snaží porozumět sám sobě, ale i spolužákům rozvíjením tvořivosti a estetického citění
- žáci hodnotí ve spolupráci s učitelem výtvarné práce své a svých spolužáků, hledají pozitiva a možnosti opravy nedostatků

Výchova demokratického občana

- žáci jsou vedeni k pochopení významu řádu a pravidel při organizaci vlastní výtvarné práce, společné práce a projektů ve výtvarné výchově
- prostřednictvím vhodných tématických námětů, her, modelových situací, různorodých výtvarných technik a využíváním různého materiálu jsou u žáků prohlubovány dětské výtvarné schopnosti a dovednosti

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- prostřednictvím návštěv výstav, seznamováním s ilustracemi z knih a encyklopedií je prohlubováno prvotní povědomí potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů
- postupně vést žáky k poznání a pochopení života významných Evropanů a jejich děl

Multikulturní výchova

- poskytovat žákům základní informace o etnických kulturních skupinách žijících okolo nás
- rozvíjení dovedností, poznání a tolerance prostřednictvím hravých forem výtvarné tvorby založených na spontánnosti, fantazii, experimentu s technikami a materiály

Environmentální výchova

- vést žáky k uvědomění si podmínek života na Zemi a možnostmi jejich ohrožení – výtvarné práce s tematikou člověka za mimořádných událostí, výtvarný svět v dětské představě a svět skutečný
- péče o životní prostředí na místní a regionální úrovni, výtvarné soutěže ke Dni Země

Mediální výchova

- využívat médií jako zdroj informací, kvalitní zábavy a náplně volného času
- rozvoj komunikačních schopností – hodnocení výtvarného díla, stylizace vlastního psaného textu, výtvarná úprava knih a textů

2. období

Náměty pro práci ve 4. a 5. ročníku

- námětové kreslení na základě vlastního prožitku, rozvoj dětské představivosti a fantazie
- dětský příběh vyjádřený kresbou
- pozorování přírodnin, rozlišování tvarů, barvy, struktury, jejich kombinace a výtvarné dotváření
- využití barev základních i barev vzniklých mícháním, tvoření souladu dvou barev
- pozorování tvarů užitkových předmětů a pokusy o výtvarné ztvárnění jejich obrysové linie
- pozorování tvarů a poznávání funkcí různých předmětů, které člověk používá
- k práci, grafický záznam pohybu a zobrazení předmětu
- rytmické řešení plochy s využitím různých prvků a střídání barev – jak se dá návrhů využít
- členění plochy s použitím libovolných geometrických prvků, barevná kompozice – náměty pro využití návrhu
- jednoduché náčrty, plány, modely podle fantazie a skutečnosti
- hračky v životě dětí, výtvarný návrh hračky, pokus o jeho výrobu
- prostorová tvorba – formování, deformování materiálů, pokus o plastické komponování;
- prostorové činnosti s dostupnými stavebními prvky (papírové krabičky)
- kombinace prvků moderní techniky, návrhy, plány, ...
- seznamování se s významnými osobnostmi výtvarného umění

Výtvarné vyjádření skutečnosti

- volný výtvarný projev doplňovaný pozorováním skutečnosti
- výtvarné vyjádření kontrastu přírodních forem a pozadí
- vyjádření dějového celku se vztahem k prostředí

- zpřesňování vyjádření proporcí lidské postavy a hlavy konfrontací představy se skutečností
- výtvarné vyjádření morfologických znaků, tvarů, barevnosti přírodních objektů
- výtvarné vyjádření věci (tvar, prostor, barva, skutečnost a představa)
- rozvíjení prostorového vidění, citění a vyjadřování na základě pozorování prostorových jevů a vztahů

Užité práce dekorativní a prostorové

- elementární poučení o teorii barev
- řešení úkolů dekorativního charakteru v ploše
- seznámení s funkcí písma
- uplatnění výtvarného výrazu linie vytvářené různými nástroji v různých materiálech
- poznávání výtvarných principů a možností některých materiálů
- prostřednictvím experimentování
- rozvíjení citlivého vztahu k materiálu a k jeho zpracování
- poznávání smyslu, organizace, funkce a výtvarně estetického účinku reliéfního řešení plochy

Výtvarné umění a životní prostředí

- rozvíjení elementárního chápání odlišnosti uměleckého vyjadřování
- druhy volného výtvarného umění
- malířství, sochařství a příroda, volná grafika
- architektura a užité umění, kultura bydlení, design a estetická úroveň předmětů denní potřeby
- lidové umění
- současná oděvní kultura
- výtvarná úprava knih, písmo
- krásy přírody a vztah k životnímu prostředí
- návštěvy galerií, výstav

Očekávané výstupy na konci 2. období

Žák:

- ✓ při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)
- ✓ užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a skulpturální postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model
- ✓ při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy
- ✓ nalézají vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě
- ✓ osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)
- ✓ porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
- ✓ nalézají a do komunikace sociálních vztahů zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova

- prostřednictvím výtvarné výchovy utvářet a rozvíjet základní dovednosti spolupráce – výtvarné skupinové práce, pomoc a rada spolužáků a učitele, hledání nejlepšího řešení, vzájemná tolerance
- péče o dobré vztahy v kolektivu třídy, vytváření příznivého a klidného prostředí zbaveného strachu ze známek, výsměchu druhých

Výchova demokratického občana

- žáci jsou při výtvarných činnostech vedeni k přemýšlení a hledání vhodných variant, k vlastnímu výtvarnému experimentování, objevování
- prostřednictvím vhodných tématických námětů, her a modelových situací poznává žák sám sebe, zároveň je zdrojem informací pro ostatní, spolužáci se učí chápat jeho vidění světa, jeho jednání, jeho prožitky

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- prostřednictvím tématických prací k rodinným příběhům, cestopisům, cizím a našim lidovým zvykům a tradicím pomoci žákům vytvářet pozitivní postoj k jinakosti společenských kultur

Multikulturní výchova

- poskytovat žákům informace o etnických kulturních skupinách žijících okolo nás
- rozvíjení tolerance a vstřícnosti při zapojování žáků z odlišného sociálního a kulturního prostředí do kolektivu třídy

Environmentální výchova

- vést žáky k uvědomění si podmínek života na Zemi a možnostmi jejich ohrožení – tématické výtvarné práce, výtvarný svět v dětské představě a svět skutečný
- podněcovat aktivitu, tvořivost a ohleduplnost ve vztahu k přírodě, vhodné a nevhodné výtvarné materiály a techniky

Mediální výchova

- využívat médií jako zdroj informací, kvalitní zábavy a náplně volného času
- rozvoj komunikačních schopností, tvorba mediálního sdělení – školní časopis, výstavky
- schopnost svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnosti za prezentaci vyjádření svého postoje – výstavky, výtvarný projev žáka, reklama